

In Aanraking

De Dansers Meerjarenplan 2025-2028

1. De Dansers

Wij zijn De Dansers, een Utrechts gezelschap van dansers en muzikanten onder leiding van choreograaf/danser Josephine van Rheenen en componist/muzikant Guy Corneille. We maken dansconcerten: voorstellingen waarin moderne dans en livemuziek gelijkwaardig samenkomen, en die je meeslepen en aanspreken op een emotioneel niveau. We zijn gul in energie, wars van hokjes, persoonlijk in contact en ongepolijst.

We maken voorstellingen voor kinderen/families en (jong)volwassenen. We hebben hart voor het publiek van de toekomst en zijn expert in de eerste aanraking met dans als podiumkunst. Met gemiddeld 135 voorstellingen per jaar bereikt De Dansers in 2025-2028 jaarlijks gemiddeld 21.000 bezoekers. In theaters, op scholen, in de buitenlucht, in lokale wijktheaters en op grote (pop)festivals. De Dansers heeft een internationale uitstraling, een stevig landelijk publieksbereik en diepe wortels in Utrecht.

Wij onderscheiden ons in het jeugddansveld van andere (veelal BIS-gesubsidieerde) gezelschappen door onze unieke voorstellingsvorm van dansconcerten, onze niet-verhalende abstracte dansvoorstellingen voor kinderen, een groot bereik van jong én volwassenen publiek, een grote landelijke spreiding en onze expertise in receptieve en reflectieve danseducatie voor jong publiek.

Missie - Visie

Onze voorstellingen zijn een voorstel voor samenleven. De Dansers wil inspireren tot lijfelijkheid en verbinding, juist in een versplinterende samenleving waarin we steeds meer op scherpjes leven. We willen een breed publiek bereiken en zoeken hen overal op. De Dansers gelooft in het bijzonder in de waarde van dans op jonge leeftijd. Dan zit je lichaam vol beweging, vraágt om rennen, springen, aanraken. Dan moet in je brein de fantasie op hol kunnen slaan. Wat je als kind doormaakt of juist misloopt, haal je later niet meer in.

1.1 Terugblik 2021-2024 & Doelstellingen 2025-2028

In de afgelopen jaren zijn we erin geslaagd onze positie te verstevigen: artistiek, qua publiek, organisatorisch/financieel. In 2025-2028 bouwen we hierop door, met op elk vlak een nieuwe, verdiepende focus:

Artistiek - De artistieke signatuur is verder ontwikkeld, door o.a.: invloeden uit (beeld)theater en het werken met personages; verdere versmelting tussen dans en muziek; en door buiten de black box te werken (zie 2.2 Artistieke ontwikkeling en werkwijze). Met succes: producties uit het afgelopen kunstenplan zijn hoog gewaardeerd door publiek, *peers*, programmeurs en pers, met prijzen en nominaties voor o.a. *Hold Your Horses* als opvallende hoogtepunten.

In 2025-2028 zetten we onze focus op het dansconcert en op het maken buiten de black box door. Onze nieuwsgierigheid naar (beeld)theater maakt plaats voor nieuwsgierigheid naar folk art. De universele vertelkracht van het lichaam blijft centraal staan, met expliciet lichamelijke voorstellingsthema's (zie 2.2 Artistieke ontwikkeling en werkwijze).

Publiek - Het landelijk publieksbereik en de naamsbekendheid van De Dansers zijn aanzienlijk gegroeid. We bereikten in 2022 en 2023 meer bezoekers dan ooit, met meer voorstellingen voor vollere zalen. We hebben op veel plekken in het land een trouwe vaste achterban opgebouwd; zijn een bekende naam op grote landelijke festivals zoals Oerol, De Parade en Down The Rabbit Hole; en verschijnen met regelmaat in landelijke media (o.a. Volkskrant, Jinek). Onze educatie is verder geprofessionaliseerd en toegenomen in bereik, ons expertise in receptieve en reflectieve danseducatie wordt breed erkend. De Dansers heeft structurele en intensieve outreach-samenwerkingen met Utrechtse partners uit verschillende domeinen (cultuur, onderwijs, zorg) - ondanks het feit dat het opbouwen van relaties met nieuwe partners werd bemoeilijkt door covid-19.

In 2025-2028 bouwen we door op onze bewezen publieksaanpak, die uitgaat van 1) publiek actief overal opzoeken en binden; 2) dans als podiumkunst ontsluiten met educatie; en 3) de wereld buiten de eigen kunstpraktijk opzoeken in outreach-samenwerkingen. Vanaf 2025-2028 geven we extra aandacht aan het uitbouwen van bereik bij nieuw geformuleerde focus-doelgroepen, om bij te dragen aan een inclusiever publieksbereik en een toegankelijker cultureel klimaat (zie 3 Publiek).

Organisatie & Bedrijfsvoering - De organisatie is gecontroleerd meegegroeid met deze ontwikkelingen, met behoud van de kwalitatieve verbindingen binnen de organisatie. De grootste uitdaging was -en blijft- om een gezonde balans te vinden tussen enerzijds de interne motivatie en de externe vraag om veel te spelen en anderzijds de stijgende kosten, het gevaar van overbelasting en het behouden van een kleine organisatie (ter illustratie: zie Jaarverslag 2022 - Inleiding & Activiteitenverslag).

In 2025-2028 blijven we zorgen voor een gezonde organisatie en dito financiële huishouding, met Fair Practice/fair pay als leidraad en een veilige werkomgeving op kantoor en op de vloer. Extra aandacht gaat uit naar diversiteit en inclusie, ons aangescherpte duurzaamheidsbeleid en het bewaken van bovengenoemde balans (zie 5 Organisatie & Bedrijfsvoering).

2. Artistiek

“Deze rauwe danspoëten die een eeuwige jeugd uitstralen zijn geliefd bij jong en oud, theaters en festivals, publiek en pers door hun opzweepende, naadloze versmelting van live muziek en energieke dans. Muzikanten dansen en dansers musiceren. Of ze nu voorstellingen maken voor kinderen, jongeren of volwassenen, iedereen gaat voor de bijl voor de diepzinnige liedjes, de rafelige indierock en de val-, spring-, zwenk- en klauterdans. Ook jury's zijn onder de indruk, getuige de vele prijzen en nominaties waarmee De Dansers de afgelopen jaren zijn onderscheiden. Wat is nu dat geheim van hun verrassend grote succes en die speelse energie met duister randje?”

- Volkskrant profiel De Dansers, Annette Embrechts (2023)

2.1. Eigenheid

Genre - tussen dansvoorstelling en concert

In voorstellingen van De Dansers komen dans en muziek gelijkwaardig samen, in een uitingvorm tussen dansvoorstelling en concert. De Dansers kiest voor deze combinatie van disciplines omdat ze elkaar versterken en samen een breed publiek aanspreken. We zoeken met dans en muziek naar de universele vertelkracht van het lijf, die uit intuïtie ontspruit en in elk lichaam kan landen. Live muziek werkt als een motor voor lijf en emotie. Soms opzweepend, soms meanderend. In dans zien we wat we in muziek of in een stem horen: onze binnenwereld belichaamd, onze emoties en verlangens aan het daglicht blootgesteld. We voelen de zweetende vermoeidheid en de onuitputtelijke hoop.

Zoals dansers partneren en/of muzikanten samenspelen - met sensitiviteit en vertrouwen - zo communiceren de spelers tussen disciplines met elkaar. Een danser kan de band 'bespelen', een drummer kan een groepsstuk 'dragen'. Onze basishouding op de vloer is uitnodigend naar elkaar, verwelkomend en aanmoedigend om alles wat je in huis hebt in te zetten en je niet te laten beperken door schotten tussen disciplines. Het is onderdeel van wat onze voorstelling een voorstel voor samenleven maakt.

De voorstellingen ogen los en spontaan, daaronder ligt een nauwkeurige regie. We maken open contact met ons publiek in het hier en nu. We zijn gul in wat we tonen: er gebeurt vaak meer dan één paar ogen kan volgen. De verschillende onderdelen/disciplines versterken elkaar, maar als je wilt kun je ook alleen op één lijn aanhaken (de energie, de muziek, de songteksten, de ontwikkeling van één 'personage'). Het maakt dat veel mensen iets voor zichzelf in de voorstelling kunnen vinden.

Signatuur

De bron van het werk is energie en verbinding. Het steeds opnieuw zoeken naar bevrijding, door de oppervlakte heen breken, iets loslaten en daardoor iets nieuws vinden. We hebben een onstillbare drang iets op de vloer te zetten dat gaat over openhartig contact en bewegingsdrift. Dat hoeft niet zwaar of humorloos te zijn, maar dat mag wel. We willen ons losmaken van wat een mens vast kan zetten.

De danstaal is fysiek, openhartig, zonder franje of ijdelheid. De Dansers zoekt de schoonheid van een menselijke lichaam dat niets meer achterhoudt. Er wordt gecreëerd vanuit impulsen, intuïtie, partnering, risico, emotie en de lichamelijke drang tot aanraking. De toeschouwer kijkt naar mensen in interactie, in plaats van naar een optelsom van esthetische bewegingen. Inspiratiebronnen zijn groepen als Les Ballet C de la B, Ultima Vez en Peeping Tom die het lichaam niet vullen met danspassen, maar met expressie.

De muzikale toon is rauw en ongepolijst, je voelt het breken van een stem, het stuwen van een ritme. De spelers componeren de muziek zelf en zorgen voor een veelzijdig muzikaal palet: minimal music op een piano, folk-achtige hartenbrekers op de gitaar, een opzwevend bandgeluid of aanstekelijke ritmische loops. We gebruiken songteksten als haakjes die de emotionele energie van beweging en muziek verbinden aan de wereld van gedachten en metaforen.

Emotionele thema's liggen ten grondslag aan onze voorstellingen - daar waar het hoofd het kwijtraakt en het hart en het lichaam het overnemen. We vertalen onze verlangens voor en zorgen over de wereld naar de maat van menselijke, lichamelijke ervaringen: iets willen vastgrijpen, afschudden, verzachten of seizoenswisselingen willen voelen. Om je te laten raken door ons werk, heb je geen taal, cerebraliteit of voorkennis van een canon nodig. Optimisme en levenslust zijn het vertrekpunt en het sterkste wapen van De Dansers, ook wanneer onze thema's soms donker of zwaar zijn.

"We hebben diep respect voor de ambacht van de dansers, hun kracht en uithoudingsvermogen. Een ervaring van begin tot eind. Hoofdelijk niet altijd te begrijpen, maar gevoelsmatig wel. Vele van ons hebben niet eerder zoiets meegemaakt. De voorstelling bleef nog lang nagalmen en gaf aanleiding tot gesprek"
– Juryrapport Wijkjury Utrecht over winnaar *Hold Your Horses* (2022)

Scènefoto Hush

Scènefoto Hold Your Horses

Performers/artistiek team

De Dansers werkt met charismatische performers met een hoge technische bekwaamheid. Onze dansers hebben bewegingsdrift, een goede beheersing van acrobatisch vloeren partnerwerk, sensitiviteit, stamina, muzikaliteit, en een sterke podiumaanwezigheid. Het zijn creatieve mede-makers en improvisatoren. Meerderen zijn voor hun rollen bij De Dansers en daarbuiten genomineerd voor of gelauwerd met (dans)prijzen. De muzikanten zijn inventieve performers uit het pop-circuit en tevens componisten, met een goed oor voor elkaar en een smaakvol gevoel voor drama. Onze werkwijze rekent op de creatieve bijdrage van de performers voor bewegingsfrases, muziek en (lied)teksten.

Er wordt geïnvesteerd in langdurige samenwerkingen met de mensen op de vloer: van de 12-koppige poule van dansers en muzikanten werken de meeste nu meer dan zes jaar bij De Dansers en sommige al meer dan tien jaar. Ze zijn

gezichtsbepalend voor ons werk. We zorgen zakelijk goed voor onze spelers (zie 5.1 Organisatie), houden hen betrokken bij onze artistieke visie en ontwikkelingen en geven waar mogelijk ruimte voor hun eigen artistieke talentontwikkeling - dat komt uiteindelijk ook onze voorstellingen ten goede. Af en toe wordt de poule aangevuld met een frisse wind van buiten.

De voorstelling-casts hebben een diverse uitstraling waar veel mensen zich in kunnen herkennen. Performers zijn academisch opgeleid, self-made of iets daartussenin. Ze krijgen ruimte om verschillende stijlachtergronden waardoor ze worden beïnvloed mee te brengen: naast moderne dans ook hip hop, folk art, vechtsporten. Er wordt ook gedanst zonder dansachtergrond, door muzikanten, mimers, acteurs. Dit zijn allemaal verrijkende invalshoeken in onze zoektocht naar de universele vertelkracht van het lichaam. Een dansende muzikant of een musicerende danser kan juist raken, door de moed en kwetsbaarheid die eruit spreekt. Technisch vakmanschap mag nooit de openhartigheid en sensitiviteit naar elkaar en ons publiek overschaduwen.

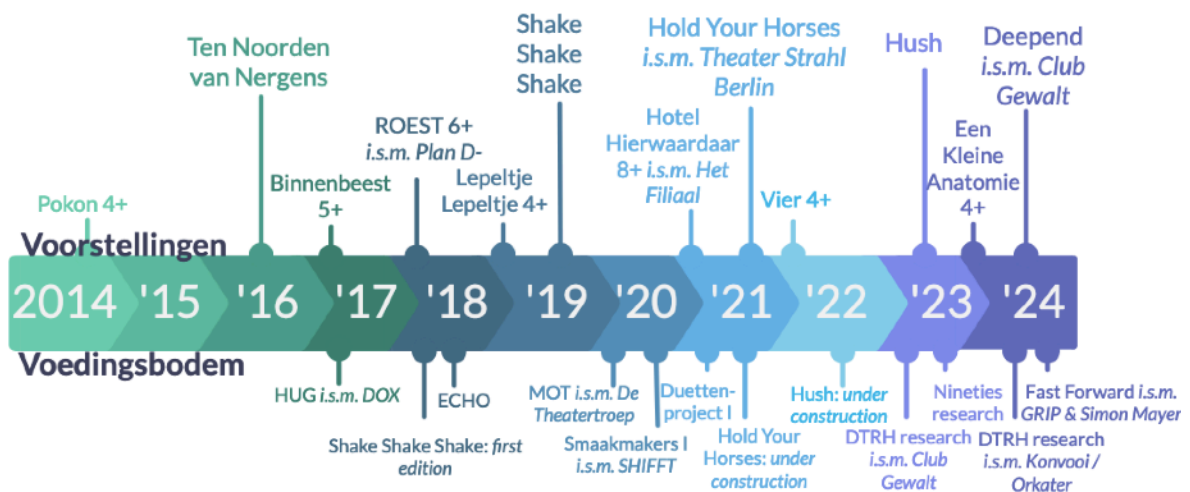
De Dansers houden het artistieke team van de voorstellingen verder compact. We werken vaak met één, soms twee ontwerpers die meewerken aan het toneelbeeld. Het hangt van het voorstellingsconcept af of diegene meer uit de decor-, licht- of kostuumhoek moet komen. Het toneelbeeld is vaak sober en organisch: de pure middelen - mensen, lijven, muziek - spreken voor zich.

2.2. Werkwijze en artistieke ontwikkeling

“De Dansers ontvangt deze kunstprijs vanwege hun consequente artistieke koers, die met zijn evenwaardigheid van muziek en dans zowel oorspronkelijk is als kwalitatief van hoog niveau. De Dansers is een waarlijk open gezelschap, dat kwetsbaar durft te zijn door zijn eigen praktijk veelvuldig te spiegelen aan die van anderen, ook van meer ervaren makers.”

- Juryrapport Harm Lambers Bouwsteen voor Bijzondere Kunsten in Utrecht

De Dansers is sinds 2014 onder artistieke leiding van Josephine van Rheenen en Guy Corneille. Zij waren daarvoor danser en muzikant bij De Dansers onder artistieke leiding van choreograaf Wies Merx - oprichter van De Dansers en grondlegger van het concept dansconcert. Van Rheenen en Corneille begonnen hun artistiek leiderschap als beginnende makers en hebben tot nu toe elf voorstellingen gemaakt, met hun twaalfde in het verschiet (*Deepend* i.s.m. Club Gewalt).

Terugblik artistieke ontwikkeling 2021-2024

In 2021-2024 onderzochten we hoe (beeld)theater en het werken met personages onze artistieke signatuur kon verrijken. *Hotel Hierwaardaar* en *VIER* werden theateraler ingestoken dan de eerdere familievoorstellingen *Lepeltje Lepeltje* en *Roest*, en de personages waren uitgewerkter. Hierbij was de kennismaking met de filmische beeldtheatertaal van Ramses Graus/Het Filiaal Theatermakers in *Hotel Hierwaardaar* erg waardevol: werken met inzoomen en uitzoomen, de opbouw van een klein detail/object naar grote ruimtelijke bewegingen en weer terug, werken met theaterale personages. In *VIER* kwamen deze elementen duidelijk terug, in het fantasierijke decor en de uitgesproken personages, maar dan op een typische De Dansers-maniër: ongepolijst en vol livemuziek. Ook *Hold Your Horses* is

Scènefoto Hotel Hierwaardaar

verrijkt door invloeden uit (beeld)theater. Tussen de grote, choreografische groepsbewegingen ontmoeten de performers elkaar in theatrale momenten en gaven ze hun 'personage' karakter in uitgesproken solo-momenten. In dit proces is choreograaf Josephine van Rheenen gegroeid als regisseur (dramaturgisch vakmanschap) en de spelers in onze vaste poule hebben meer acteervaardigheden ontwikkeld.

Ook bleven we ons verdiepen op het gebied van de **versmelting tussen dansvoorstelling en concert**. In *Hold Your Horses* en *VIER* namen de songs een essentiële plek in, als belangrijke drager van betekenis. In *Hush* (2023) stond de communicatie tussen muziek en dans centraler dan ooit, dans en muziek werden één. Disciplines lopen steeds moeitelozer in elkaar over, steeds vaker musiceren dansers en vice versa.

Ten slotte hebben we ons de afgelopen jaren verder verdiept in het maken **buiten de black box**. De verschillende (locatie)festivals waar we spelen (Oerol, Boulevard, Down The Rabbit Hole, De Parade) brengen elk een heel eigen context mee: de ruimte, de verwachting van het publiek, de concentratie. Steeds meer wordt die context onderdeel van de voorstelling en maken we in elke setting een eigen versie die zo krachtig mogelijk verbinding maakt met het publiek. Ditzelfde geldt voor (gymzaal)voorstellingen in schoolverband en in het bijzonder voor *Smaakmakers*. Met *Smaakmakers* ontwikkelden we in 2021 een (voor ons) nieuwe presentatievorm: een voorstelling en educatieprogramma in één, voor op scholen. Leerlingen en docenten krijgen in één uur een proeve van alle facetten van dans - kijken naar dans, praten over dans en zelf dansen (zie 2.3 Activiteiten & planning).

Hold Your Horses op Down The Rabbit Hole

Hoewel vanwege covid-19 verschillende projecten uit het Meerjarenplan 2021-2024 zijn verschoven of vervangen door andere projecten, is het grotendeels gelukt de beoogde artistieke ontwikkeling te realiseren. Een project dat geen doorgang heeft kunnen vinden vanwege covid-19 verschuivingen, was de grote zaal Kerstproductie i.s.m. Maas Theater en Dans en Stadsschouwburg Utrecht. Hierin wilden we laagdrempelig en onder de vleugels van een ervaren regisseur en dito producent het maken op grotere schaal verkennen. In plaats daarvan doen we dit komende jaren op andere manieren, o.a. met het grootschalige *Deepend* i.s.m. Club Gewalt (2024), waarin 10 spelers op de vloer staan.

Artistieke doelstelling en werkwijze 2025-2028

In 2025-2028 blijven we ons verdiepen in de **versmelting tussen dansvoorstelling en concert** en in werk maken **buiten de black box** - we zijn nog lang niet uitgekeken op de diepgang/ontwikkeling die hierin te halen valt. Onze nieuwsgierigheid naar (beeld)theater maakt plaats voor een nieuwsgierigheid naar verschillende **folklore kunstuitingen/folk art**: enerzijds omdat muziek en dans daarin vaak hand in hand gaan, anderzijds omdat we benieuwd zijn naar andere presentatie-vormen geïnspireerd door *folk art*, waarin rollen van 'performer' en 'toeschouwer' meer kunnen versmelten. Thematisch blijft de vertelkracht van het lichaam centraal staan. In 2025-2028 maken en spelen we voorstellingen met expliciet lichamelijke voorstellingsthema's: de beleving van je lichaam in *Een Kleine Anatomie*; dierlijke driften in *Binnenbeest*; de hartenklop in *Klop Klop Boem Boem*; de veerkracht van het lijf in *Howling Road* (zie 2.3 Activiteiten & planning).

Onze **werkwijze**, die bijdraagt aan het realiseren van onze artistieke doelstellingen en ontwikkeling, zetten we in 2025-2028 als volgt voort:

1. Ontmoetingen verschillende publieksgroepen en speelplekken

- We maken en spelen voor een veelzijdig publiek, omdat dat klopt bij het (soort) werk dat we willen maken:
- *Kinderen*: onbevangenheid, voeden van vrije bewegingsdrift, optimisme, uit alle lagen van de samenleving
 - *Jongvolwassen (pop)cultuur liefhebbers*: intensiteit, energie, eigen (vernieuwende) samenwerking van muziek en dans
 - *Dans- en theaterkenners*: diepgang, sensitiviteit, oog voor technische kwaliteit

Door de afwisseling tussen deze publieksgroepen blijven we ons als makers en spelers uitdagen, en onze artistieke signatuur op een rijke manier ontwikkelen: met onbevangenheid, intensiteit en diepgang. We nemen jong publiek serieus en ontwapenen volwassenen met jeugdige, pretenteloze overgave. In de ontwikkelfase van voorstellingen halen we input op bij publiek met open repetities, try-outs (o.a. voor scholen), vooronderzoek dat we presenteren voor publiek, publieksonderzoeken en (educatieve) nagesprekken. Bovendien bestaat er weinig directere feedback op de energielijn van een voorstelling dan een tribune vol moeë kleuters of beschonken festivalgangers.

Het spelen buiten de black box daagt ons als makers en spelers uit: om jezelf steeds te verhouden tot ofwel een uitgestrekt, poëtisch strand; ofwel een volledig technisch geoutilleerd theater; ofwel een gymzaal of festivaltent waar je het helemaal moet hebben van je eigen lijf en leden. Dit alles past bij onze toewijding aan

de universele vertelkracht van het lichaam en maakt ons werk breed toegankelijk - dat blijkt onder meer uit het feit dat de Utrechtse Wijkjury twee keer een voorstelling van De Dansers als beste van het seizoen koos.

2. Voedingsbodem

Ruimte voor (extra) onderzoek en experimenten verankeren we in Voedingsbodem: kleinschalige projecten met weinig prestatiedruk. Dit biedt de mogelijkheid om bijvoorbeeld in nieuwe dans- of muziekgenres te duiken; inspirerende andere makers te ontmoeten; of nieuwe presentatievormen uit te proberen. Elementen uit Voedingsbodempromerprojecten vinden vaak hun weg naar reguliere producties of zijn aanleiding voor nieuwe samenwerkingen.

Bijvoorbeeld: in *Hush: under construction* (2022) experimenteerden we met voor ons extreme, artistieke keuzes: verstilde scènes waarin bijna niets op het podium gebeurt; een lichtplan met veel black outs en kleuren; muziek die volledig de dans volgt. We presenteerden het resultaat in Theater Kikker en haalden reacties op in nagesprekken. Dit vooronderzoek was de basis voor de creatie van *Hush* (2023).

3. Ontwikkeling door artistieke uitwisselingen

We zijn gretig naar de verrijking die artistieke uitwisseling met andere makers en gezelschappen biedt. Nieuwe perspectieven op maken kunnen inspireren of juist de eigenheid aanscherpen. Een uitwisseling kan klein of groot zijn, van een tweedaags studio-onderzoek tot een tourende coproductie - elke vorm heeft zijn eigen waarde. De Dansers blinkt uit in de openheid naar anderen zonder haar eigen kracht uit het oog te verliezen. In 2025-2028 doen we artistieke uitwisselingen met **Orkater-collectief Konvooi, de Flamenco Biënnale, DOX, DEGASTEN** en **Collectief Walden** (zie 2.3. Activiteiten & planning).

Fast Forward 2024-2025 - Tussen terug- en vooruitblik

In 2024 en 2025 doen Josephine van Rheenen en Guy Corneille een tweejarig artistiek ontwikkeltraject, i.h.k.v. de internationale Fast Forward regeling van FPK. Hierin willen we onze signatuur van dansconcert van nieuwe input voorzien, a.d.h.v. twee onderzoeksvragen:

1. hoe kan het dansende lichaam in ons werk nog meer en andere muzikale expressie krijgen.
2. hoe kan folk art/folklore dans onze signatuur van het dansconcert verder verrijken.

We werken hiervoor samen met makers en instellingen die ons inspiratie te bieden hebben, die op deze manier niet in Nederland te vinden is:

- **GRIP**-makers **Jan Martens** en **Femke Gyselinck** (BE): muzikaliteit heeft een grote rol heeft in hun danstaal en choreografische werkpraktijk vanuit nauwgezette analyse van muziekstukken.
- *Folk art* choreografen **Simon Mayer** (AT) en **Sigurd Johan Heide/Kartellet** (NO): hun werk is een ontmoeting tussen traditionele folklore en moderne (dans)kunst. Hun nieuwste (Europese) project is een eigenzinnige versmelting van een dans/muziekvoorstelling en een participatief dorpsfeest dat middenin het leven staat.
- Brussels **BRONKS** (BE), podium-, productie- en talentontwikkelingshuis dat rauwe, levenslustige en zeer on-calvinistische jeugdpodiumkunsten voortbrengt en furore maakt in het internationale jeugdveld.

2.3 Activiteiten & planning

In het nieuwe kunstenplan komen De Dansers uit met één remake en 4 nieuwe producties: drie familievoorstellingen en twee producties voor (jong)volwassenen die vaak ook voor VO/14+ spelen. Daarnaast produceert De Dansers verschillende korte duetten, als onderdeel van het programma *Smaakmakers* (overige educatieve activiteiten worden beschreven in 3.3 Educatie). In 2025 herneemt De Dansers twee producties uit het huidige kunstenplan: *Een Kleine Anatomie* (4+) en *Hush*, die dan voornamelijk nog als schoolvoorstelling en internationaal spelen. Ook doet De Dansers elk jaar één of meer Voedingsbodem projecten. Coproducties worden afgewisseld met eigen producties en we zorgen ervoor dat we elk jaar producties voor verschillende leeftijdsgroepen in ons aanbod hebben: onderbouw PO, bovenbouw PO en (jong)volwassenen.

Binnenbeest 6+ [remake]

Choreografie®ie: Josephine van Rheenen | *Compositie:* Guy Corneille | *Dans:* 5 dansers

Binnenbeest is een vrolijke viering van de dierlijke wildheid die in alle kinderen en volwassenen zit. In de voorstelling is een nette groep zéér volwassen wetenschappers druk in de weer met tientallen kleine glaasjes. Het lukt ze steeds minder goed om hun impulsen te onderdrukken. Machinale patronen-dansen veranderen in dierlijke bewegingen, afgemeten muziekstukken ontsproten in meeslepende feestnummers. Precisie delft steeds vaker het onderspit en glazen vliegen door de zaal. Zal het de wetenschappers uiteindelijk lukken om chaos en orde, impulsiviteit en controle bij elkaar te brengen?

Ontwikkeling en werkwijze

De remake van publiekslieveling *Binnenbeest* uit 2017 onderzoekt hoe het herzien van eerder werk onze huidige artistieke werkpraktijk kan verrijken. In een repetitieperiode van 3 weken hergebruiken we de structuur en materialen uit de oorspronkelijke voorstelling, om *Binnenbeest* opnieuw te maken met het huidige artistieke vakmanschap, voor de wereld van vandaag. Door de voorstelling opnieuw tegen het licht te houden, reflecteert choreograaf Van Rheenen op haar artistieke ontwikkeling in de afgelopen 7 jaar. Het

creatieproces heeft een kleinere ecologische voetafdruk dan een reguliere voorstelling, door het hergebruik van decor uit de oorspronkelijke voorstelling en een kortere repetitieperiode (*smart producing*).

Vanwege het remake-karakter, is *Binnenbeest* als project toegankelijker voor dansers die minder vanzelfsprekend in een De Dansers-voorstelling staan: bijvoorbeeld dansers met (nog) weinig professionele ervaring in (moderne) dans. We gaan actief casten buiten onze eigen bubbel, o.a. bij DOX, MBO Creative College en hip hop battles in Utrecht. Deze nieuwe dansers zijn een 'frisse wind', die het remake-proces kunnen verrijken met eigen kwaliteiten en met een nieuw perspectief op onze artistieke signatuur. Ook zijn ze mogelijk nieuwe aanwas voor de vaste danserspoule.

Klop Klop Boem Boem 4+

Choreografie®ie: Josephine van Rheenen | *Live muziek en dans:* Guy Corneille, Wannes De Porre, Arturo Vargas

Klop klop, wie is daar? Boem boem, wat hoor ik? Er bonst iets onder mijn borstkas. Mijn klok, mijn ritme. Mijn hartenklop. Het klinkt altijd door en houdt me in beweging. Ik bal mijn hand tot een vuist en stuiiter hem op tafel. Ik stamp met mijn voeten, links, rechts, pa-pa-pa-en-OEMPF. En nog eens, maar dan met z'n tweeën. Nu jij, hoe klinkt jouw ritme? Ratatatata-tsssss. Lekker! En nu alles tegelijkertijd. Dit begint op een feestje te lijken...

Klop Klop Boem Boem is een ritmisch dansconcert voor de hele familie, een ode aan de hartenklop. Drie spelers dansen, drummen en zingen wat hun hart hen ingeeft. Je hoort het niet alleen, je ziet het ritme door het hele lijf bewegen. *Klop Klop Boem Boem* is een reis die speelt begint en steeds meer onze diepste hartenwensen laat klinken.

Ontwikkeling en werkwijze

In *Klop Klop Boem Boem* verdiept De Dansers hun signatuur van dansconcerten, door muziek en dans nog meer met elkaar te laten versmelten. De cast bestaat uit een paar van de meest muzikale dansers en meest dansante muzikanten uit de poule. De Dansers halen inspiratie uit volksdansen (o.a. opgedaan in *Fast Forward*) en in het bijzonder flamenco. Daarom werken we in 2025 samen met de Flamenco Biënnale in een voorbereidende Voedingsbodem-research met de Spaanse flamenco-maker Leonor Leal. Hierin traint de cast in flamenco technieken en experimenteren we met hoe een cross-over van flamenco invloeden met onze eigen artistieke signatuur eruit zou kunnen zien. Als testcase maken we een korte voorstelling van 10 à 15 minuten, die wordt getoetst voor publiek tijdens de Flamenco Biënnale in oktober 2025 en bij Utrechtse partnerscholen. Dit vooronderzoek helpt ons om nieuwe stijlinvloeden te laten landen in ons lijf en te bepalen wat de voorstelling nodig zal hebben aan o.a. decor, instrumentarium, etc. In de daarop volgende repetitiefase van *Klop Klop Boem Boem* werkt een in Nederland gevestigde flamenco-maker uit het netwerk van de Flamenco Biënnale mee als artistiek adviseur, om ons artistieke proces te inspireren en ons te helpen clichés en andere valkuilen te vermijden. In het huidige kunstplan verdiept De Dansers zich in flamenco met voorstellingsbezoeken en workshops.

Howling Road volwassenen/14+

Choreografie®ie: Josephine van Rheenen | *Live muziek&dans:* Guy Corneille + 1 muzikant, 4 dansers
Vier dansers en twee muzikanten gaan helemaal terug naar de basis. Op een kaal, gestript toneel vieren ze de kracht die je kan vinden wanneer je teruggeworpen wordt op het *bare minimum*: je lijf, je longen, de instrumenten die je op je eigen rug kan meedragen. En natuurlijk elkaar. *Howling Road* is een hoopvol feest van veerkracht en verbondenheid dat weinig nodig heeft, de *silver lining* van een onbeschermd leven en van veel moeten achterlaten. We zoeken inspiratie in nomadische leefwijzen door de eeuwen heen. *Howling Road* wordt verteld met krachtig partnerwerk en koorzang en herinnert ons aan de kracht die niemand ons kan afnemen, als troost voor een toekomstbeeld waar we van veel afscheid zullen moeten nemen.

Ontwikkeling en werkwijze

In *Howling Road* zoekt De Dansers verdere choreografische verdieping van de signatuur, door de naakte veerkracht van het lichaam centraal te stellen. Net als in *Hold Your Horses* (2021) focust De Dansers op groepspartnerwerk, met vier dansers op de vloer. De makers nemen hun ervaringen met folklore kunstuitingen uit *Fast Forward* en uit het research- en creatieproces van *Klop Klop Boem Boem* mee naar een volwassen publiek: de ritmiek, de zang, de collectiviteit.

In 2026 onderneemt De Dansers een Voedingsbodem-research voor *Howling Road*, die voor publiek wordt getoetst op zomerfestivals en bij onze Utrechtse partnerschool Ithaka (ISK). In februari 2027 is de première en theatertour. In de zomer van 2027 creëert De Dansers een locatie- en festivalversie van *Howling Road* voor o.a. Oerol Festival, De Parade en Down The Rabbit Hole.

Voedingsbodem

Naast de hierboven genoemde researches voor *Klop Klop Boem Boem* en *Howling Road*, gebruiken we in 2025-2028 de Voedingsbodem voor de volgende onderzoeken:

- Met **Collectief Walden** onderzoeken we hoe onze opvattingen over (locatie)theatermaken op elkaar aansluiten. We delen we een voorliefde voor de natuurlijke wereld en vragen we ons af hoe we ons als kunstenaars verhouden tot het feit dat die wereld onder druk staat. Tijdens het Oerolfestival doen we in 2026 een onderzoek naar het kruispunt tussen ecologie en (dans)kunst; en in 2027 maken we een korte onderzoeksvoorstelling naar de relatie tussen het menselijke lichaam en het Nederlandse rivierenlandschap (gepresenteerd in het kader van Walden's project *Op het water geboren*).
- In 2027-2028 doen we twee onderzoeksresidenties van een week: één met **DOX** uit Utrecht en één met **DEGASTEN** uit Amsterdam. Hierin verkennen we specifiek het choreograferen voor grotere voorstellingscasts - iets wat we zijn misgelopen bij het wegvallen van de Kerstproductie in 2022. Beide residenties zijn onderdeel van een grotere samenwerking (zie 3.4 Samenwerkingen / Outreach).
- In Voedingsbodem verankeren we flexibel inzetbare (financiële) ruimte voor kleinschalige, incidentele projecten waarmee we onze actuele artistieke nieuwsgierigheid volgen, al dan niet in een artistieke samenwerking. Zo zijn we in gesprek met **Theater Utrecht** over deelname aan één van hun Stadsprojecten; en met **Nineties Productions** en **Urland** over een mogelijk festivalconcept om jongvolwassen publiek theaters in te krijgen.

Vooruitblik hoofdlijnen 2027-2028

In de laatste jaren van het kunstenplan werkt De Dansers aan de volgende twee producties:

- De voorstelling *Mag Ik 'Je' Zeggen?* (8+, première februari 2028) gaat over het verschil tussen *in* en *samen met* je omgeving leven. We vragen ons af hoe we onze performance (levens)houding van openhartig, menselijk contact naar elkaar en ons publiek kunnen opentrekken naar de levende en niet-levende natuur om ons heen. Kan dat, samenleven met de boom, de pissebed, de rivier? De Dansers gebruikt kinderlijke verbeeldingskracht om voorbij het antropocentrisme te bewegen en over een nieuwe levenshouding voor de toekomst te fantaseren. Rondom *Mag Ik 'Je' Zeggen?* ontwikkelt De Dansers een uitgebreid verdiepend educatieprogramma, dat zowel op scholen als daarbuiten het publiek helpt om de omgeving tot leven te wekken. Kunnen we de gelijkwaardigheid tussen mens en niet-mens aan den lijve te ondervinden? We verkennen deze vragen ook in onze Voedingsbodemprojecten met Collectief Walden.
- **KONVOOI** (première zomer 2028) is een coproductie tussen De Dansers en Orkater-collectief Konvooi. We zijn wederzijds geïnspireerd door elkaars interdisciplinaire muziektheater-signatuur. Samen duiken we in de vraag: hoe zet je gedachten om tot handelingen? In de ontmoeting tussen de intellectuele theatertaal van Konvooi en de fysieke danstaal van De Dansers zien we de ontmoeting tussen hoofd en lichaam. De gezelschappen vinden elkaar in muziek: de wereld van de emotie, het hart van onze samenwerking. Ter voorbereiding doen De Dansers en Konvooi/Orkater een eerste ontmoeting op Down The Rabbit Hole festival in 2024 en een Voedingsbodem-residentie in 2026. In 2028 gaan we in première op Oerol.

Smaakmakers & Duetten-project

In het vorige kunstenplan initieerde De Dansers een interactief programma genaamd *Smaakmakers* - een voorstelling en educatieprogramma in één - als reactie op de covid-19-restricties en vanuit de wens om meer kinderen op een kwalitatieve manier met dans in aanraking te brengen. Het hart van *Smaakmakers* is een korte dansvoorstelling (ca 15 min), die organisch doorloopt in een nagesprek en dansworkshop. In één uur krijgen leerlingen (en docenten) een proeve van alle facetten van dans - kijken naar dans, praten over dans en zelf dansen. *Smaakmakers* is zeer laagdrempelig: het vindt plaats op scholen in de gymzaal, met nauwelijks decor of techniek, voor één klas per keer, speelt tot drie keer op een dag, en wordt begeleid door een professionele dansdocent van De Dansers. Het nagesprek en de workshop worden aangepast op de doelgroep (onder-, midden-, bovenbouw PO, onderbouw VO of SO).

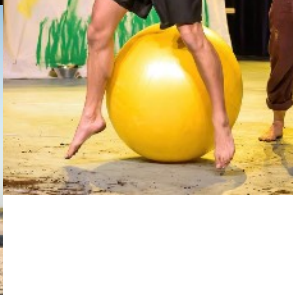
Scènefoto *Smaakmakers*-duet

Smaakmakers blijkt een gouden formule, die ook na covid-19 populair blijft. Daarom blijven we het ook in 2025-2028 uitvoeren. De eigen presentatievorm maakt *Smaakmakers* een goede eerste kennismaking met dans voor kinderen en docenten - zeker wanneer theaterbezoek voor hen niet vanzelfsprekend is. Door *Smaakmakers* kunnen we meer langdurige relaties met scholen opbouwen en meer impact genereren. *Smaakmakers* wordt vaak opgevolgd door een schoolvoorstelling en/of workshops later in het jaar. Ook zetten we de duetten 'los' in om publiek op te zoeken dat we minder in het theater terugzien, op plekken/gelegenheden waar onze reguliere voorstellingen niet passen (zoals in 2021-2023 bij SOL-festival in wijktheater Het Wilde Westen, Havenloods-festival, Culturele Zondagen, Stadsfestival Zwolle).

Naast deze publieksbetekenis, draagt *Smaakmakers* bij aan het maken van betekenisvolle verbindingen in het kunstenveld. Het is een uitgelezen project om kennis te maken met dansers en choreografen van buiten onze poule. Zo nodigde De Dansers in 2020 choreograaf Jasper van Luijk (SHIFFT Utrecht) uit om het eerste *Smaakmakers*-dansduet te maken met als dansers Josephine van Rheenen en De Dansers-oudgediende Blazej Jasinski. Voor De Dansers was dit een inspirerende ontmoeting met een andere danstaal en voor Van Luijk was ons jonge publiek en de expertise van De Dansers daarin een waardevolle artistieke impuls. Het duet is door verschillende casts uitgevoerd en was een laagdrempelige mogelijkheid om nieuwe dansers te betrekken bij het gezelschap. In 2025 produceren we een nieuw duet voor *Smaakmakers*, hiervoor nodigen we een (nog nader te

bepalen) mid-career maker uit wiens danstaal we inspirerend vinden.

Tenslotte was *Smaakmakers* in 2021 aanleiding tot een talentontwikkelingsproject voor de performers van De Dansers: het *Duetten-project*. In duo's en één trio kregen performers ruimte en begeleiding om een korte onderzoeksvoorstelling van 10-15 minuten voor jong publiek te maken en die te testen voor onze partnerscholen binnen de *Smaakmakers*-formule. Wat in eerste plaats begon als vervangend werk voor de vele covid-19-annuleringen, bleek een waardevolle bijdrage aan de talentontwikkeling van de spelers als makers. In 2027 geven we vervolg hieraan met het *Duetten-project II*.

v.l.n.r. Hold Your Horses op Oerol; scènefoto Vier 4+; nagesprek bij Hush: under construction; Voedingsbodem De Dansers x Club Gewalt op Down The Rabbit Hole; Hush op Down The Rabbit Hole.

*Foto's voorstellingen door Bart Grietens en Knelis
Foto's educatie door Moon Saris*

3. Publiek

Jullie weten niet half hoeveel jullie teweegbrengen met jullie energie, vertrouwen en verbinding. Adembenemend, recht in mijn hart - bezoeker Hold Your Horses (2022)

Zoveel power, vreugde, verbinding en talent! Dank om alle leven in mij weer wakker te schudden - bezoeker Hush (2023)

Dans zo onstuimig als de seizoenen, creativiteit zo ongeremd als jullie publiek - bezoeker VIER (2022)

Ik volg jullie al een tijdje en wist dat jullie geweldige dansers waren, maar dat jullie ook nog geweldige acteurs, creatieve "masters" en humoristische performers zijn... Bewondering! - bezoeker Hotel Hierwaardaar (2021)

Ons werk past bij een breed publiek. We willen bijdragen aan een breed draagvlak voor dans, door publiek te bezielen en een persoonlijke verbinding met hen te maken. Dus zoeken we ons publiek overal op. Door dans dichtbij te brengen, dragen we bij aan een rijker en toegankelijker cultureel klimaat.

3.1. Doelstellingen en aanpak

De Dansers hanteert voor 2025-2028 de volgende publieksdoelstellingen en aanpak, die verder uitgewerkt worden in hoofdstukken 3.2 Marketing, 3.3 Educatie en 3.4 Samenwerkingen / Outreach.

Publieksbereik

- We bereiken jaarlijks **21.000 bezoekers** met **135 voorstellingen**, door voort te bouwen op een bewezen marketingstrategie (zie 3.2 Marketing)¹
- We bereiken jaarlijks **5.500 deelnemers** met **275 educatieve activiteiten**. We bieden een verdiepende (eerste) aanraking met dans en ontsluiten we dans als podiumkunst, door creatief vermogen en dansgeletterdheid te voeden. (zie 3.3 Educatie)

Publieksverbreding bij focus-doelgroepen

Vanaf 2025-2028 geeft De Dansers extra aandacht op het uitbouwen van bereik bij de onderstaande focus-doelgroepen.

1) Kinderen en families die niet vanzelfsprekend naar theater gaan (culturele, sociaal-economische en neurodiversiteit)

Deze focus-doelgroep bereiken we o.a. binnen ons brede schoolpubliek en potentieel bij onze familievoorstellingen in theaters. Met educatie vergroten we daar onze impact (zie: 3.3 Educatie). We geven in het bijzonder aandacht aan deze doelgroep door langdurige, inclusieve samenwerkingen met scholen zoals de Overvechtse Johanneschool (PO), Ithaka (ISK) en Alexander Roosendaal School (Speciaal Onderwijs), en organisaties zoals IMC Weekendschool en ZIMIHC (o.a. wijkgericht samenwerkingsproject MoveZ Overvecht) (zie 3.4 Samenwerkingen / Outreach). In de afnamestrategie van schoolvoorstellingen en vrije voorstellingen richten we ons op o.a. wijktheaters in grote steden (o.a. ZIMIHC, Bijlmerparktheater, Theater Dakota) en spreiding in regio's buiten de randstad, waar deze doelgroep te vinden is (zie 3.2 Marketing).

2) Jongvolwassenen, die geïnteresseerd zijn in cultuur, maar (nog) niet vanzelfsprekend naar een moderne-dansvoorstelling in het theater gaan

Deze focus-doelgroep bereiken we door in onze afnamestrategie in te zetten op festivals (o.a. DTRH, De Parade, Jonge Harten) en daar te focussen op publieksbinding en herhaalbezoek in theaters (zie 3.2 Marketing). Ook heeft deze focus-doelgroep aandacht in de educatie rondom onze vrije voorstellingen voor (jong)volwassenen (zie 3.3 Educatie).

3) Studenten en jongeren in talentontwikkeling / (Podium)kunstenaars van de toekomst

We zetten in op impact bij deze focus-doelgroep door samenwerkingen-op-maat op te zoeken met talentontwikkelingsorganisaties DEGASTEN en DOX en opleidingen zoals PABO, HKU, AHK, Breitner, MBO Creative College Utrecht. Daarnaast zoeken we in Utrecht samenwerkingen op om het lokale maakklimaat voor dans te stimuleren (zie 3.3 Educatie en 3.4 Samenwerkingen / Outreach).

¹ Ter vergelijking: in 2022-2023 was het jaarlijks publieksbereik begroot 18.800 bezoekers met 130 vrst en gerealiseerd 29.800 bezoekers met 193 vrst. Het begroot jaarlijks publieksbereik in 2025-2028 is lager dan we in 2021-2023 realiseerden: o.a. door de zeer hoge output in 2022 (mede door covid-19 verplaatsingen) en vanwege zakelijke keuzes i.v.m. o.a. kostenstijging (zie 5.2 Bedrijfsvoering).

3.2 Marketing

De marketingaanpak van De Dansers draagt bij aan bovenstaande doelstellingen, door te focussen op a) bereiken en binden (nieuw) publiek voor dans als podiumkunst en b) doorbouwen aan een stevige landelijke achterban. We bouwen voort op de bewezen marketingstrategie die we het afgelopen kunstenplan met uitstekende resultaten hebben gehanteerd. Buiten corona-jaar 2021 is het beoogde publieksbereik elk jaar ruimschoots gehaald en zijn zowel het publieksbereik als de landelijke naamsbekendheid blijven groeien. Onze marketingstrategie is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

Publiek opzoeken. Waar je speelt, bepaalt wie je kan bereiken. We spelen tot ver buiten de Randstad en tot in de haarvaten van onze thuisstad Utrecht. Oog in oog staan met de energie van De Dansers is ons krachtigste marketingmiddel om nieuw publiek te bereiken: bij publieksonderzoeken geven bezoekers een zeer hoge voorstellingswaardering (~4,8 van de 5) en waarschijnlijkheid dat ze de voorstelling zullen aanraden (~9 van de 10).

Persoonlijke benadering. We spreken publiek persoonlijk aan: letterlijk, door voor en na de voorstelling in gesprek te gaan en hen op het podium uit te nodigen; door in alle uitingen een persoonlijke *tone-of-voice* te gebruiken; door in de marketing en educatie alle spelers een eigen stem en gezicht te geven; en door ons publiek het gevoel te geven dat ze onderdeel (kunnen) zijn van onze groep.

Dansconcert. Ons onderscheidende genre van dansconcerten is het *Unique Selling Point* van De Dansers. Het definieert de identiteit: De Dansers is als een band van dansers en muzikanten, affiches zijn als album covers, er wordt muziek en *merchandise* verkocht en de huisstijl straalt impulsiviteit en menselijkheid uit.

Toetsen is weten. We gaan nergens blind van uit, liever testen we onze aannames over onze publieksbenadering. We doen doorlopend publieksonderzoek en data-analyse, en toetsen met *Critical Friends* onze strategieën en uitingen op toegankelijkheid, inclusiviteit en *unconscious bias*.

Publiekssamenstelling

De Dansers onderscheidt in haar marketingstrategie vier publieksgroepen (A t/m D), die in verschillende mate aanwezig zijn bij de verschillende typen voorstellingen:

- Kinderen in schoolverband** - inclusief hun docenten en evt. begeleidende ouders - bereiken we hoofdzakelijk met **schoolvoorstellingen** en als VO-schoolklassen vrije voorstellingen voor (jong)volwassenen bezoeken.
- Families met (klein)kinderen van basisschoolleeftijd** bereiken we vooral met **vrije voorstellingen voor families**.
- Dans- en theaterkenners** bereiken we met vrije voorstellingen voor (jong)volwassenen - hierbij is grofweg een derde frequente theaterbezoeker (1 a 2 keer per maand), overwegend 50+ - en met **festivalvoorstellingen**.
- Jongvolwassenen (pop)cultuur-geïnteresseerden** bereiken we veel met **festivalvoorstellingen** en zien we ook duidelijk terug in de samenstelling van vrije voorstellingen voor (jong)volwassenen - grofweg een derde is twintiger/dertiger.

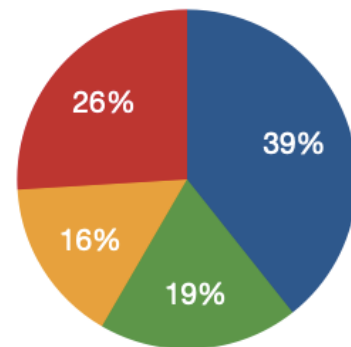
Binnen deze publieksgroepen onderscheiden we de sub-groepen:

- **Fans** - frequente herhaalbezoekers van De Dansers (>3 keer bezocht), gemêleerd/overlappend met voornamelijk doelgroepen C en D, 5-10% van publiekssamenstelling, ook bij familievoorstellingen. Deze groep wordt gericht ingezet worden bij het uitbreiden van achterban (*fanbase commitment*).
- **Professionals** - bezoekers met professionele betrokkenheid vanwege werk of opleiding in cultuur, 10-15% van publiekssamenstelling bij voorstellingen voor (jong)volwassenen. O.a. HBO en MBO-kunstvakstudenten (subgroep van publieksgroep D, zie ook Educatie)

In 2025-2028 wil De Dansers een evenwichtige samenstelling van deze publieksgroepen blijven bereiken. Dit doen we via onze verkoopstrategie, waarbij de verhouding van 2022-2023 de leidraad is (zie afbeelding). Bij de werving en binding van de publieksgroepen baseren we ons op vier bezoekersprofielen, opgesteld met behulp van publieksonderzoek (2019, 2022, 2023) en een analyse a.d.h.v. het Culturele Doelgroepen Model Utrecht. We monitoren onze publiekssamenstelling en de effectiviteit van onze publiekswerving door bij vrije voorstellingen doorlopend kleinschalig publieksonderzoek uit te voeren. Met grootschalig publieksonderzoek (2025, 2027) toetsen we de huidige bezoekersprofielen.

Verhouding aantal speelbeurten per voorstellingstype

- Schoolvoorstellingen
- Vrije voorstellingen voor families
- Vrije voorstellingen voor (jong)volwassenen
- Festivalvoorstellingen

A. Kinderen en jongeren in schoolverband

Leeftijd: 4-18 jaar

Een derde van het publiek van De Dansers wordt bereikt via schoolvoorstellingen voor PO en VO, in gymzalen en theaters. Daarnaast bestaat ongeveer 10% van het publiek bij vrije voorstellingen voor volwassenen uit middelbare schoolklassen (bv CKV of vooropleidingen) en vindt een groot deel van onze educatie- en outreach activiteiten op PO of VO plaats.

Met deze publieksgroep bereiken we een dwarsdoorsnede van de samenleving, des te meer door ons te focussen op goede spreiding (landelijk, in wijken), en ook voor Speciaal Onderwijs en ISK te spelen. De Dansers heeft een stevig scholennetwerk en een goede naamsbekendheid. Afname wordt versterkt door onze educatie, die uitgaat van expertise in (receptieve) danseducatie, duurzame verbindingen met scholen en hoge kwaliteit van materialen en activiteiten. Ook onze allure buiten het scholen-circuit draag veel bij aan de afname.

B. Families met (klein)kinderen

Leeftijd: 4-12 jaar, 30-50 jaar en/of 65+

Het publiek van onze familievoorstellingen zijn veelal ouders - en in mindere mate grootouders - met hun (klein)kinderen van basisschoolleeftijd. Over het algemeen blijkt dat deze bezoekers:

- vooral worden geïnformeerd via kanalen van theaters
- locatie en tijdstip erg belangrijk vinden
- voor een klein deel al met De Dansers bekend waren (15% van de respondenten)
- voor een klein deel eerder De Dansers hadden bezocht (10% van de respondenten)

Duurzame relaties met regionale theaters helpen om deze publieksgroep effectief te bereiken en te diversificeren. Uit de analyse van het Culturele Doelgroepen Model Utrecht blijkt dat De Dansers een relatief divers publiek bereikt met familievoorstellingen: niet alleen de intensieve gebruikers (*Kindrijke Cultuurvreters*), maar ook relatief veel medium (*Actieve Vermaakvangers*) en lichte cultuurgebruikers (*Flanerende Plezierzoekers*) - meer bezoekers die weinig in het theater te zien zijn dan gemiddeld in voor onze discipline.

C. Dans- en theaterkenner

Leeftijd: 30+ met nadruk op 50-75 jaar

Bij vrije voorstellingen voor volwassenen bereikt De Dansers publiek dat regelmatig (eens per maand/eens per twee maanden) theater bezoekt. Een groot deel van deze groep is 50+. Uit ons publieksonderzoek blijkt dat deze doelgroep van dans- en theaterbezoekers:

- vooral cultuur bezoeken om de wereld door andere ogen te bekijken en als sociale bezigheid
- de voorstelling voornamelijk bezoeken in tweetallen, met partners of familie/kennis
- zich voornamelijk informeren door kanalen van theaters, mond-tot-mondreclame en platforms met landelijk bereik zoals Oerol, Parade, Volkskrant, NRC
- overwegend hoogopgeleid zijn

D. Jong volwassen (pop)cultuur-geïnteresseerden

Leeftijd: 18-40 jaar

De Dansers bereikt relatief veel jongvolwassenen op (pop)festivals zoals Down The Rabbit Hole en De Parade, die ook hun weg weten te vinden naar de vrije voorstellingen in het theater. Deze bezoekers vallen op t.o.v. de dans- en theaterliefhebbers omdat zij:

- vaker festivals en concerten bezoeken
- minder vaak (dans in) theater bezoeken
- vaker alleen de voorstelling bezoeken
- vaker cultuur bezoeken om te ontsnappen aan de werkelijkheid
- veel meer wordt geïnformeerd door mond-tot-mondreclame en (online) kanalen van De Dansers
- veel minder wordt geïnformeerd door landelijke media en kanalen van theaters

Verkoopstrategie

De Dansers heeft zich de afgelopen tien jaar stevig in de markt gezet, met een groot landelijk gespreid afzetgebied, volle speellijsten en duurzame relaties met afnemers en publiek. We hebben een aanpak die bewezen heeft een groot en breed publiek te bereiken - afgelopen jaren waren we ook buiten de Randstad regelmatig uitverkocht (o.a. in Ede, Woerden, Drachten, Groningen, Deventer, Maastricht). Daarom blijven we deze aanpak hanteren. Onze aanpak bestaat uit:

- Variatie in type voorstelling t.b.v. evenwichtige publiekssamenstelling: schoolvoorstelling, vrije voorstellingen voor families, vrije voorstellingen voor (jong)volwassenen, festivalvoorstellingen.
- Veelzijdige speellocaties, om overal publiek op te zoeken: in theaters, op festivals, op locatie, op scholen, in gymzalen, in wijktheaters, in buurthuizen, in de publieke ruimte.
- Regulier aanbod aanvullen met maatwerk: locatie-, festival- en gymzaalversies; onderzoekspresentaties (Voedingsbodem); maatwerk voor scholen (o.a. *Smaakmakers*); korte pop-ups; open repetities; educatie.
- Landelijke spreiding van speellocaties en een goede balans tussen Utrecht, landelijk en internationaal
- Regelmatig terugkomen bij vaste afnemers, voor duurzame relatie- en publieksofbouw
- Reprise tournees, om van positieve reacties te profiteren bij programmeurs (boeking) en publiek (kaartverkoop)

In het omgaan met beperkingen in tijd en geld (zie 5.2 Bedrijfsvoering), geven we prioriteit en aandacht aan speelplekken waar we onze focus-doelgroepen bereiken. Hierin bouwen we door op de stevige connecties die zijn opgebouwd met:

- wijktheaters (o.a. ZIMIHC, Bijlmerparktheater, Theater Dakota) en bemiddelingsorganisaties voor scholen (o.a. Cultuur&School, Kunst Centraal), waar we veel kinderen en families bereiken die niet vanzelfsprekend naar theater gaan.
- festivals met veel (jong)volwassen publiek dat nog weinig naar moderne dans in het theater gaat (o.a. Down The Rabbit Hole, De Parade).

De verkoop wordt met bewezen succes uitgevoerd door Frontaal Theaterbureau, marktleider op het gebied van (jeugd)dans met een persoonlijke, artistiek gedreven inslag die past bij De Dansers. Voor festivals, internationale verkoop en Utrechtse scholen onderhoudt De Dansers eigen contacten, omdat hier vaak meer maatwerk bij komt kijken. We behouden onze speellocaties door goed relatieonderhoud en door elk seizoen voor alle publieksgroepen aanbod te hebben (nieuwe producties en reprises). De Dansers heeft intentieafspraken met De Parade, Oerol, Boulevard en Jonge Harten om in 2025-2028 om het jaar op deze festivals te (blijven) spelen. Op Down The Rabbit Hole speelde/speelt De Dansers in 2022,2023 en 2024 i.h.k.v. het Orkater-programma A Divine Comedy, we blijven samen in gesprek voor toekomstige edities.

Strategie werving en binding

Onze strategie voor het werven en binden van (nieuw) publiek en het doorbouwen aan een stevige landelijke achterban, focust zich op de volgende onderdelen:

1. **Spelen op festivals** draagt veel bij aan het bereiken van nieuw publiek én (herhaal)bezoek in theaters - in het bijzonder van jongvolwassenen (focus-doelgroep). Ter illustratie: in de vergelijking tussen publieksonderzoeken bij *Hold Your Horses* vóór en na de festivalzomer uit 2022 (o.a. Oerol, Down The Rabbit Hole, De Parade) zien we dat:

- de gemiddelde zaalbezetting groeide (van 100 naar 137)
- het aantal twintigers en dertigers sterker groeide (van 25 naar 55 per voorstelling) dan het aantal vijftigers en zestigers (van 50 naar 55 per voorstelling)
- het aantal herhaalbezoekers sterker groeide (van 25 naar 55 per voorstelling) dan het aantal nieuwe bezoekers (van 75 naar 82 per voorstelling)
- van die herhaalbezoekers 80% ons had gezien op een festival

De Dansers zorgt dat er altijd op een festivalzomer een (reprise)tournee in theaters volgt, om het bereik van nieuw publiek te verzilveren met herhaalbezoek.

2. Bij vrije voorstellingen voor (jong)volwassenen is mond-tot-mond reclame één van de belangrijkste informatiekanaalen voor nieuw publiek (zie bezoekersprofielen). Daarom zet De Dansers in op **publieksbetrokkenheid (fanbase commitment)** - o.a. om bezoekers te motiveren tot aanraden bij nieuw publiek en herhaalbezoek. De persoonlijke benadering bij voorstellingen helpt daarbij. De Dansers stimuleert betrokkenheid met o.a. verdiepende educatie, (duurzame) merchandise, muziek releases (online en fysiek) en de *Supporters*: ons laagdrempelige donateursprogramma vanaf €35 per jaar. In Utrecht heeft De Dansers de grootste *fanbase*: daar waren in 2023 alle voorstellingen uitverkocht.

3. Lokale theaters blijken voor veel nieuw publiek de belangrijkste contactpunten, met name bij familievoorstellingen. De Dansers doet al jaren consequent inspanningen om **duurzame relaties met regionale theaters** op te bouwen en te verstevigen, en met succes: De Dansers staat bekend als een betrouwbare partner, waar programmeurs en marketeers van een theater harder voor gaan lopen. Naast aandacht voor relatieopbouw in onze verkoopstrategie, werken we in de marketing nauw samen met de theaters. We initiëren gezamenlijke lokale (online) campagnes en we ontwerpen uitgebreide communicatiekits (tekst, beeld, drukwerk, video, interviews), die we in een vroeg stadium met theaters delen. Ook biedt De Dansers educatief randprogramma aan.

4. De Dansers genereert regelmatig *free publicity* op **PR-platforms met groot landelijk bereik**: o.a. de Volkskrant, NRC, Scènes, Het Parool en is in de laatste jaren steeds vaker op landelijke televisie (JINEK, Opium op Oerol, Waarom Gaan We Niet Vaker) en in podcasts. Dit draagt veel bij aan onze naamsbekendheid en publieksbereik - we zien de effecten direct terug in publieksonderzoeken. We bouwen door op deze connecties en vullen *free publicity* aan met doelgerichte online en offline advertenties.

5. Onze **marketingmiddelen** dragen op een zeer herkenbare en organische manier de identiteit van De Dansers uit: levendig, menselijk, met gelijke delen impulsieve energie en aandachtige sensitiviteit. Video blijkt uit onderzoek verreweg meest aansprekend, vooral bij ons focus-doelgroepen, dus De Dansers ontwikkelt naast trailers ook series teasers, aftermovies, voorstelvideo's en videoclip bij muziekreleases. De Dansers werkt samen met ontwerpbureau 75B (o.a. Rotterdam Pride, Suzan Bijl).

6. We toetsen met *Critical Friend* Aram Eduati onze marketingstrategieën en -uitingen op **toegankelijkheid, inclusiviteit en unconscious bias**. Hierin gaat extra aandacht naar de Utrechtse hiphop (dans)scene beter bereiken. Samen kijken we o.a. o.a. de materialen (herkenning in tekst- en

beeldgebruik) en kansen om betrokkenheid/mond-tot-mond reclame in de scene te vergroten (zie ook 3.4 Outreach-samenwerkingen)

7. De Dansers zet de volgende **online marketing** middelen in om een levendige, betrokken achterban te onderhouden:

- **Social media:** De Dansers hanteert een doorlopend social media-plan met een maandelijks content-planning en doelgroep-gerichte, betaalde campagnes. De Dansers is aanwezig op Instagram, Facebook, X, YouTube en Spotify. Elk kanaal heeft een eigen karakter dat zich weerspiegelt in de beoogde doelgroep en de content. De Dansers heeft gedegen ervaring in huis, maar wint ook regelmatig expert-advies in vanwege de dynamische veranderingen op de platforms. De Dansers hanteert kwantitatieve doelstellingen voor online bereik (volgers en engagement). Deze zijn in 2021-2024 ruimschoots gehaald en we zetten de stijging door in 2025-2028 (bv. aantal volgers Instagram: 1600 in 2020, 4400 in 2023, 8000 in 2028)
- **Email Marketing:** Database van 2.800 contactpersonen (met name eerdere bezoekers), stijgt naar 3.600 in 2028. Regelmatige algemene nieuwsbrieven, segmentatie op basis van locatie en voorstellingsbezoek (familie/volwassen) en namailingen naar bezoekers van grote pr-evenementen t.b.v. binding en fanbase commitment.
- **Website:** Primaire functies zijn agenda, achtergrondinformatie voorstellingen en gezelschap, conversie (via de agendafunctie die doorlinkt naar kaartverkoop op de websites van de theaters). We monitoren websitebezoek en investeren in het laten toenemen door onder andere door Search Engine Optimisation (SEO) en betaalde social media campagnes.

3.3 Educatie

“De Dansers, ik vind dat jullie vooral heel veel lef en durf hebben. Jullie nemen kinderen en jongeren bloedserius, dagen ze uit, trekken ze over de streep, laten ze vooral zelf maken, uitproberen, mislukken, opnieuw proberen, hun eigen durf, kracht maar ook onvermogen, zachtheid, twijfel en angst ontdekken. In een veilige omgeving (zoals ik zag bij ISK).” - Jolanda Schouten, Creatief Vermogen Utrecht

Onze bijdrage

Met educatie (of publiekswerking) willen we een verdiepende kennismaking met dans als podiumkunst bieden. Bij publiek dat bij ons voor het eerst dans ziet - en zeker bij jong (school)publiek dat nog volop leert - is dat van onschatbare waarde. Ongeveer een vijfde van onze voorstellingsbezoekers neemt ook deel aan een educatieve activiteit. Met educatie wil De Dansers bijdragen aan:

Aandacht voor lichamelijkeheid. Onze voorstellingen en educatie koppelen lichaam, emotie, ervaring en gedachte aan elkaar en geven via het lichaam een ingang tot associëren, contact maken, samenwerken, vertrouwen, leiden/volgen, je kwetsbaar opstellen etc. Dit zijn wezenlijke vaardigheden om mee te krijgen op jonge leeftijd, die ook aansluiten bij algemene leergebieden als burgerschap.

Workshop bij partnerschool Johanneschool Overvecht

Toegankelijkheid: dans als podiumkunst ontsluiten. Zonder kunst te simplificeren, bieden we tools voor (nieuw) publiek om zich te verhouden tot dans:

- **Reflectieve danseducatie/Dansgeletterdheid.** We geven handvatten om meer in dans te ontdekken, door verschillende manieren aan te bieden waarop je dans kan bekijken en erop kan reflecteren: o.a. kijken met je lichaam, associatie, nieuwsgierigheid, lichaamstaal interpreteren.
- **Creatief vermogen.** Een voorstelling is maar de helft van de kunstervaring: als toeschouwer maak je het zelf af, met je eigen associaties, emoties en inspiraties. Hierin is het uitstellen van een oordeel om ruimte te maken voor geïnspireerd toeschouwerschap de eerste stap. We stimuleren publiek om hun eigen creativiteit aan te spreken, in het (actief) verwerken van de voorstelling en/of in maaktrajecten.
- **Drempels verlagen.** Theaterbezoek is niet voor iedereen vanzelfsprekend en De Dansers helpt om drempels te verlagen, o.a. door het aandacht te geven in voorbereidend lesmateriaal (o.a. prikkelarme educatie, gedragscodes theaterbezoek) en door naar scholen toe te komen, in wijktheaters en gymzalen. In het bijzonder met aanbod als *Smaakmakers*: de (voor ons) nieuwe presentatievorm waarin voorstelling, nagesprek en workshop samenkomen.
- **Aandacht voor de leerkracht.** Bij schoolvoorstellingen richt De Dansers zich niet alleen op de kinderen in de zaal, maar ook op de leerkrachten. We bieden hen handvatten o.a. in lesmateriaal en leerkrachtentrainingen. In partnerschap met de PABO in Utrecht investeren we in het creatief vermogen en de dansgeletterdheid van toekomstige schoolleerkrachten.

Kennisdeling. De Dansers geeft kennis door aan dans- en theaterdocenten van de toekomst - een focusdoelgroep- , met regelmatige masterclasses en voorstellingsbezoeken met nagesprek i.s.m. kunstvakopleidingen (o.a. HKU, Codarts, Artez, Fontys, AHK). We werken aan een partnerschap met MBO

Creative College in Utrecht, zoals we dat hadden met het recentelijk opgeheven MBO Dans Utrecht. De Dansers neemt als expert in receptieve en reflectieve danseducatie actief deel aan kennisdeling op landelijk niveau (o.a. LOWAN Studiedag voor ISK, artikelen in Kunstzone).

Pagina uit lesmateriaal Een Kleine Anatomie

Ons aanbod

Voor schoolvoorstellingen creëert De Dansers bij alle voorstellingen online beschikbaar lesmateriaal met een introductie op het thema, kennismaking met de groep en actieve, receptieve en reflectieve lesonderdelen. Daarnaast is er een laagdrempelig aanbod van workshops -voor voorbereiding en/of verwerking- en maaktrajecten, waarbij we in een serie dansworkshops toewerken naar een korte voorstelling. Bij vrije voorstellingen voor families ontwikkelt De Dansers activiteiten die de ouders en kinderen stimuleren de voorstelling fysiek nog eens uit te leven, op het podium of in de foyer. Bij vrije voorstellingen voor (jong)volwassen focussen we op ontmoetingen met de makers en inzicht in het maakproces (bv. nagesprekken, interviews, fotoseries van repetitieproces), in het bijzonder gericht op de focus-doelgroep jongvolwassen cultuur-geïnteresseerden die weinig naar dans in theater gaan (o.a. amateur-dansscholen).

Ons docententeam

Lesgeven, dansen en verbinden is mensenwerk. De opbouw en het onderhouden van het team van docenten (muziek en dans) dat onze educatie verzorgt, vraagt daarom doorlopend aandacht. We trainen onze dansdocenten in verbinden en improviseren en in wisselende omstandigheden steeds weer theatrale magie te laten ontstaan. Om met dit team een professionele leergemeenschap te vormen, organiseert De Dansers trainingen en peer-coaching. Ook spelers kunnen stappen zetten in hun ontwikkeling tot docent of maker. De Dansers onderhoudt contacten met verschillende dansdocentopleidingen om talent te scouten en biedt stagemogelijkheden.

3.4 Samenwerkingen / Outreach

Visie

We zoeken de wereld buiten onze eigen kunstpraktijk actief op in samenwerkingen die bijdragen aan een levendig en toegankelijk cultureel klimaat. Dat noemen we 'outreach'. We benaderen mogelijke partners niet met een 'af' plan of voorstel, maar gaan op basis van oprechte nieuwsgierigheid en gelijkwaardigheid in gesprek om te onderzoeken wat onze raakvlakken en onze verschillen zijn en waar de meerwaarde en wederkerigheid van samenwerking zit voor beide partijen. Verandering vergt vaak een lange adem, en daarom is onze insteek meestal een langdurig, structureel partnerschap.

Onze outreach focust zich op Utrecht: hier kunnen we de grootste impact genereren, door in 2025-2028 door te bouwen aan een fijnmazig netwerk van samenwerkingen die elkaar -op den duur- versterken. We werken samen met partners uit verschillende domeinen (cultuur, onderwijs, zorg) die ons kunnen helpen met het bereiken van onze focus-doelgroepen. Sommige partners zijn nieuw sinds dit kunstplan, met anderen werken we al vele jaren samen.

Maaktraject met partnerschool Ithaka (ISK), uitvoering in Centraal Museum

Partnerschappen met scholen

De Dansers neemt met vier partnerscholen deel aan Creatief Vermogen Utrecht (CVU), gefinancierd door De Gemeente Utrecht en Fonds Cultuurparticipatie. De Dansers is CVU'er van het eerste uur en heeft sinds 2013 een creatief partnerschap met de **Johanneschool** (PO) en de **Ithaka** (ISK/ VO), twee cultureel diverse scholen in Overvecht. Ook werkt De Dansers sinds 2021 samen met **LEF** (PO, montessori) en de **Nieuwe Regentesseschool** (PO). De Dansers werkt met deze scholen aan het vormgeven en implementeren van een leerlijn creatief vermogen, de creatieve ontwikkeling van leerkrachten en het uitvoeren van cultuuractiviteiten.

Daarnaast heeft De Dansers een **duurzaam afdame-netwerk van Utrechtse PO-scholen**, waarin wij niet alleen als aanbieder van, maar ook als partner in cultuureducatie optreden. Met hen doen we maatwerkprojecten en waar nodig ondersteunen we om aanbod te vinden dat we zelf niet kunnen bieden. Dit zijn o.a. scholen uit het bredere CVU-netwerk of scholen die ons vinden via Utrechtse bemiddelingsorganisaties **Cultuur&School Utrecht** en **Kunst Centraal**. Met deze bemiddelingsorganisaties heeft De Dansers een langlopende en intensieve samenwerking- zo coproduceerde Kunst Centraal in 2016 educatieprogramma

Kijkje in de Keuken en in 2020 ons eerste experiment met online danseducatie. In 2021-2023 hebben we op ruim 40 Utrechtse scholen educatieve activiteiten gedaan.

Partnerschappen Jong publiek / Kinderen en families

- **ZIMIHC theater Stefanus** (Overvecht) en **ZIMIHC theater Zuilen** (Zuilen). Voorbeeld: wijktheater-tournee van schoolvoorstellingen i.c.m. een workshop/leerkrachtentraining, om op een laagdrempelige manier scholen te bereiken voor wie (letterlijke en figuurlijke) afstand naar de Stadsschouwburg (nog) te groot is.
- **MoveZ Overvecht** is een dansprogramma dat ZIMIHC, De Dansers en Theater Kikker organiseren met en voor Overvechtse kinderen van 8 -12 jaar (en hun ouders). Ray Ramdihal (o.a. Freedom City) is voor De Dansers verbonden aan het project als *Critical Friend*, adviseur en kenner van de wijk. Met binnen- en buitenschoolse dansactiviteiten (voorstellingen, workshops) brengen we deze doelgroep in aanraking met de vele kanten van dans.
- **IMC Weekendschool** biedt jongeren (specifiek op de plekken in Nederland waar dat het hardst nodig is) motivatie-gedreven buitenschools onderwijs. De Dansers initieerde in 2023 de samenwerking met de Overvechtse vestiging, met lessen over podiumkunst, workshops en voorstellingsbezoek met ouders. In 2025-2028 blijven we daar vervolg aan geven. Bijzonder aan deze samenwerking is dat we ook ouders bereiken, wat lastiger is in regulier onderwijs.
- De Amsterdamse **Alexander Roozendaalschool** voor kinderen met een taalontwikkelingsstoornis (TOS) is een vaste partner in het Speciaal Onderwijs, waar we jaarlijks voorstellingsbezoek en workshops organiseren.
- We ondersteunen **De Wijkjury Utrecht** met het organiseren van kijken-naar-dans-masterclasses en het verkennen van de mogelijkheid voor Jonge Wijkjury Utrecht.
- **Museum Catharijne Convent** werkt samen met De Dansers om met kinderen op beeldende kunst te reflecteren door middel van dans en beweging.
- Met **Theater Aan De Slinger, Dansschool OVKB** en **St. Michielsschool** heeft De Dansers sinds 2022 een P2-partnerschap voor de opbouw van nieuw danspubliek in Houten. In 2024, als de subsidietermijn afloopt, kijken we samen met de partners of we de samenwerking voortzetten of dat De Dansers met andere partners een andere stad een soortgelijke samenwerking aan gaat.
- **De Sint Maarten Parade** is al vele jaren een presentatiepartner voor maakprojecten van onze partnerscholen en aanjager van een waardevol, inspirerend netwerk van maatschappelijk bevlogen cultuurmakers.

Partnerschappen Talentontwikkeling

- Met zowel **DOX** als **DEGASTEN** gaat De Dansers een veelzijdige samenwerking aan, waarin we bijdragen aan inclusieve, grootstedelijke talentontwikkeling, door wederkerig inspirerende ontmoetingen te organiseren tussen jongeren van diverse achtergronden en onze eigen artistieke werkwijze. Eerder genoemd zijn onze samenwerkingen op het gebied van audities en scouting en onze artistieke residentie als onderdeel van de Voedingsbodem. Daarnaast geven we jaarlijks een inspiratie-impuls bij zowel de DOX Clubs als de productiegroepen van DEGASTEN, met voorstellingsbezoek, nagesprek en masterclasses van De Dansers (de eerste was met DOX bij *Hush* in 2023).
- Bij **Festival Jonge Harten** in Groningen combineert De Dansers om het jaar spelen op het festival met een uitgebreid contextprogramma van workshops en masterclasses voor jongeren, dansamateurs, studenten en andere makers. Elke editie verdiepen we de samenwerking.
- **Theater Totaal** is een Nieuwegeins muziek/theater (t)huis voor artiesten met een verstandelijke beperking, en onderdeel van zorgorganisatie Amerpoort. We gaan met hen een nieuwe samenwerking aan, die we in 2025 aftrappen met een snelkookpan-creatie van choreograaf Josephine van Rheenen met spelers van Theater Totaal. De Dansers inspireert Theater Totaal's werkwijze met dans en lijfelijkheid en zij inspireren de onze, met de universele expressiviteit van het lichaam.
- We trekken samen met **SHIFFT** in het versterken van het Utrechtse klimaat voor dansmakers. Zo initieerden we samen twee pilots voor Utrechtse dansuitwisseling: choreografen Jasper van Luijk (SHIFFT), Shailesh Bahoran (IRC) en Josephine van Rheenen gaven in 2023 een gezamenlijke professionele dansworkshop, om dansers uit elkaars netwerk te ontmoeten en elkaars choreografische methodes beter te leren kennen; en zes Utrechtse dansmakers/-collectieven geven in 2024 inleidingen bij elkaars voorstellingen. In het komende kunstenplan geven we vervolg aan deze pilots en onderzoeken we hoe we de Utrechtse hiphop-scene beter kunnen betrekken. Ook verkennen we op welke manier De Dansers kan bijdragen in de talentontwikkelingsambities van SHIFFT, bijvoorbeeld door repetitieruimte of expertise in dans voor jong publiek aan te bieden.

Incidentele partnerschappen

Daarnaast vinden we rondom de thematiek van een voorstelling vaak incidentele partners buiten het culturele domein voor incidentele samenwerkingen. Zo organiseerden we rondom de voorstelling *Lepeltje Lepeltje* (familiedansconcert over vallen) samen met Utrechts wijktheater Het Wilde Westen en een zorgorganisatie een uitgebreide themadag inclusief valpreventieworkshop voor ouderen en bij *Hush* (dansconcert over troost) een voorstellingsbezoek met nagesprek van De Zwaan Uitvaarten.

4. Betekenis in het veld

“De Dansers hebben er patent op; de ultieme symbiose tussen dans en muziek is hun heldere signatuur.”
- Moos van den Broek, Theaterkrant

De Dansers is een uniek gezelschap in Nederland. De voorgaande drie hoofdstukken onderbouwen dit. Er is in Nederland geen gezelschap dat op vergelijkbare wijze moderne dans en live muziek inzet voor deze (combinatie van) doelgroepen en speelplekken. Door een brug te vormen tussen het jeugddanscircuit en het vlakke vloer/danscircuit én tussen dansvoorstelling en concert, dragen we bij aan de inhoudelijke verrijking van de disciplines jeugddans, dans voor volwassenen en het cross-over veld tussen moderne dans en (pop)muziek. We zijn voorvechter voor bredere erkenning van dans voor jong publiek en onze grote zichtbaarheid in verschillende dansvelden helpt daarbij: het maakt jeugddans zichtbaarder bij dansers, choreografen, muzikanten, podia, publiek en beleidsmakers. Dansers/dansprofessionals op vakopleidingen en in het werkveld komen graag in aanraking met ons werk; publiek weet de weg van de festivals naar de familievoorstellingen te vinden (en andersom).

Landelijke en internationale waardering voor het werk van De Dansers blijkt uit:

- vele prijzen en nominaties (zie [Prijzen en nominaties](#))
- lovende reacties van pers, publiek en het professionele veld (zie [Mediaoverzicht](#))
- internationale tournees in Italië, Frankrijk en Duitsland (zie [Prestatieoverzicht](#))
- hoge afname- en bezoekerjijfers door heel Nederland (zie [Prestatieoverzicht](#))
- internationale coproducties (o.a. *Hold Your Horses* i.s.m. Theater Strahl (DE), SCHÄXPIR Festival (AT))
- langdurige samenwerkingen met toonaangevende festivals (zie 3.4 Marketing)
- samenwerkingen met toonaangevende gezelschappen in binnen- en buitenland (Orkater, GRIP) en innovatieve generatiegenoten (Collectief Walden);
- hoge voorstellingswaardering bij publieksonderzoeken (zie 3.4 Marketing);
- frequente uitnodigingen van vakopleidingen voor het geven van masterclasses en workshops (zie 3.3 Educatie en [Impressie Educatie](#)).

Bovendien draagt ons brede publieksbereik - op plekken waar dat niet vanzelfsprekend is, en voor mensen voor wie het vaak de eerste aanraking is met dans- bij aan het vergroten en verbreden van het danspubliek; niet alleen voor ons gezelschap zelf, maar voor het dansveld als geheel.

We spelen een rol in de keten van talentontwikkeling, met name in Utrecht. Ons brede jonge publiek is ook het kunstenveld van de toekomst, en met educatie stimuleren we hun creatief vermogen en dansgeletterdheid: soms zetten de makers van overmorgen bij ons hun eerste dansstappen. We dragen bij aan talentontwikkeling in outreach-partnerschappen (o.a. DOX, DEGASTEN, Theater Totaal, SHIFFT) en in samenwerkingen met (dans)vakopleidingen (zie 3.3 Educatie). De ontwikkeling van spelers, docenten en andere medewerkers krijgt aandacht binnen de organisatie, we bieden op verschillende positie stage-plekken aan en geven in *Duettenproject II* onze spelers de kans te experimenteren met zelf maken. Ten slotte bieden we geregeld onze spelers en andere beginnende makers in Utrecht ontwikkelruimte (o.a. gratis gebruik van onze studio) en ondersteuning en/of coaching (artistiek, zakelijk, productieel, marketing), om vanuit solidariteit het maakklimaat in de stad te versterken.

Met internationale uitwisselingen, tournees en coproducties versterken we de internationale topositie van de Nederlandse jeugdpodiumkunsten én de allure van jeugddans in Nederland. Met de nieuwe internationale samenwerkingen in 2025-2028 - Fast Forward traject met GRIP, Simon Mayer, Sigurd Heide en BRONKS, ontmoeting met flamenco in *Klop Klop Boem Boem* - halen we artistieke invloeden vanuit het buitenland mee het Nederlands circuit in. Hierin ligt de focus op ons internationale netwerk uitbreiden -ook buiten het voor ons gekende internationale jeugd-circuit- en op een duurzamere internationale praktijk: naast incidentele afzet-relaties meer ruimte voor langdurige, betekenisvolle artistieke uitwisselingen en eventueel coproducties.

De Dansers werkt mee aan gezonde sector voor de toekomst, door actief te zijn in verschillende sectoroverleggen en -organen (mede-voorzitter Utrechts TheaterOverleg, voorzitterschap sectoroverleg Dans NAPK, in 2021/2022 subsectorvoorzitter jeugd Nederlandse Dansdagen, in 2023 voorzitterschap Marketingoverleg Utrecht).

5. Organisatie en bedrijfsvoering

De organisatie en bedrijfsvoering zijn erop gericht om de artistieke en publieksambities van De Dansers te ondersteunen. De grootste uitdaging blijft een goede balans te vinden tussen enerzijds de interne motivatie en externe vraag om veel te spelen en anderzijds de stijgende kosten, het risico op overbelasting en het vasthouden aan werken met een relatief kleine organisatie.

5.1 Organisatie

Bestuursmodel - De Dansers is een stichting met het bestuur-directiemodel. De directie bestaat uit de tweehoofdige artistieke leiding. De Dansers hanteert de Governance Code Cultuur (GCC). Het bestuur stelt de strategie en het beleid vast, controleert en adviseert de directie en vervult de werkgeversrol. De directie is verantwoordelijk voor de voorbereiding en uitvoering van het beleid.

Kantoorteam - De Dansers heeft een stabiele, professionele kantoororganisatie van bescheiden omvang waarvan de betrokkenheid en de wendbaarheid groot zijn. Sinds 2022/2023 zijn alle teamleden van de kantoororganisatie in loondienst. Met dit op elkaar ingespeelde team van totaal 4,8 fte blijven we de komende jaren werken. Het is een bewuste keuze om het vaste team niet uit te breiden, vanuit de overtuiging dat in een relatief kleine organisatie onze uitgangspunten en manier van werken het beste tot hun recht komen.

Uitvoerenden - Met de uitvoerenden (spelers, docenten, technici) werken we langdurig samen. Tegelijkertijd hebben ze allen een gemengde werkpraktijk en verschillende opdrachtgevers en zijn ze daarom als zelfstandig ondernemers verbonden met De Dansers. We bieden onze uitvoerenden in die langlopende verbinding kansen om zich verder (professioneel) te ontplooiën: o.a. met intensieve coaching in het maak- en speelproces en door spelers te ondersteunen die zich als maker of bij de educatie willen ontwikkelen.

Diversiteit en inclusie

Het streven naar diversiteit en inclusie zit verankerd in onze missie om een breed publiek te inspireren met lijfelijkheid en verbinding, zoals in voorgaande hoofdstukken is omschreven. Dat vertaalt zich in ons **programma**: voorstellingen van De Dansers zijn breed toegankelijk, doordat ze vertrekken vanuit de universele vertelkracht van het lichaam; door de combinatie van muziek en dans; doordat publiek niet wordt uitgesloten op basis van taal, cerebraliteit of verwijzing naar een bepaalde canon; en doordat voorstelling-casts een diverse uitstraling hebben waar veel mensen zich in kunnen herkennen. Dat moet ook wel, want we zoeken een zeer divers **publiek** overall op: in schoolvoorstellingen voor PO, VO, SO en ISK bereiken we een jonge dwarsdoorsnede van de samenleving; op verschillende (pop)festivals bereiken we uiteenlopend publiek; en in het bijzonder met outreach-projecten i.s.m. diverse **partners**. (zie ook 3 Publiek)

Diversiteit en inclusie heeft onze aandacht bij het werven van nieuw **personeel**. De Dansers heeft een diverse samenstelling van spelers en bestuur op het gebied van leeftijd, geslacht en culturele achtergrond. Het docenten- en kantoorteam zijn eenzijdiger van samenstelling, met name qua geslacht en culturele achtergrond.

Bij het vervullen van nieuwe posities weegt diversiteit mee als een kwaliteit en geven we de voorkeur aan personen die de diversiteit van het team vergroten.

Het thema diversiteit en inclusie wordt breed gedragen in de organisatie en is integraal onderdeel van de producties, educatie-activiteiten en in de marketing. Aanvullende kennis of vaardigheden voor inclusief denken en handelen worden ingebracht met scholing, workshops en/of netwerkuitbreiding. Diversiteit en inclusie staat op de agenda van de teamoverleggen en bestuursvergaderingen. De Dansers is sinds seizoen 2019/2020 aanjager bij PACT, het Utrechtse netwerk van cultuurmakers voor kennisuitwisseling over diversiteit en inclusie; in 2022 was de zakelijk leider voorzitter van de PACT-werkgroep Partners met een *Handreiking Inclusief Partnerschap* als resultaat. We betrekken *critical friends* bij outreach-programma's en bij marketing-uitingen.

Culturele diversiteit en inclusie zijn integraal onderdeel van onze artistieke en publieksdoelstellingen. Daarnaast hanteren we voor 2025-2028 de volgende concrete doelstellingen:

- **Inclusief wervings- en aannamebeleid** blijven toepassen, in audities, bij vacatures voor kantoorteam, stages, docententeam, bestuur, met als concrete maatregelen o.a. het toepassen van de *Rooney Rule* ons wervingsnetwerk verbreden, vacatureteksten laten meelezen door een *critical friend*. Beoogd resultaat in 2028: handhaven diversiteit bij spelers en bestuur, meer diversiteit op het gebied van culturele achtergrond en geslacht bij docenten- en kantoorteam. Het lage verloop en de relatief kleine organisatie vraagt daarvoor een langere adem.
- De **publiciteitsuitingen en website** zijn vanaf 2025 toegankelijk en inclusief voor mensen met een visuele beperking en voor mensen die niet vanzelfsprekend bekend zijn met het theaterjargon. Maatregelen zijn o.a. het toepassen van kennis over digitale toegankelijkheid, opgedaan via DEN - aanjager van digitale transformatie voor cultuur, en het inclusiever maken van taalgebruik, verspreiding en uitstraling van de publiciteitsuitingen met advies van *critical friends*.

- In onze **outreach-partnerschappen** met **MoveZ Overvecht** en **IMC Weekendschool** bereiken we jaarlijks 100 of meer kinderen uit focusdoelgroep 1: kinderen/families die niet vanzelfsprekend naar theater gaan. Dit zijn sinds dit kunstplan nieuwe partnerschappen.

Beloningsbeleid en Fair Practice

De Dansers betaalt mensen in loondienst en zzp-ers een eerlijke vergoeding volgens de cao Toneel en Dans. Bij zzp-ers wordt het behorende brutomaandloon verhoogd met factor 1,5 voor de extra kosten aan eigen pensioenopbouw en arbeidsongeschiktheidsverzekering. Overuren worden gecompenseerd of uitbetaald. Vrijwilligers worden beperkt ingezet, vooral ter vergroting van ons draagvlak.

Er is in de organisatie aandacht voor duurzame inzetbaarheid door evaluatie van functioneren, ruimte voor persoonlijke ambities en interesses van medewerkers en freelancers, budget voor scholing/ontwikkeling van capaciteiten en aandacht voor overbelastingpreventie. Werkwijzen en -afspraken worden vastgelegd, gezamenlijk geëvalueerd en indien nodig aangepast. Er worden duurzame relaties aangegaan met freelancers, leveranciers en klanten en we zijn transparant naar medewerkers, subsidiënten en andere stakeholders over de bedrijfsvoering.

Sociale Veiligheid

De Dansers hecht grote waarde aan een goede werksfeer waarin er respectvol en met vertrouwen samengewerkt wordt. In ons werk is het nodig dat iedereen -op zowel de vloer als kantoor- zich gesteund voelt om ook kwetsbaar te mogen zijn, risico's te nemen of een stap te zetten die je alleen niet zou durven of doen. In de dagelijkse praktijk werken we hard aan die veilige sfeer, zonder dat daarvoor exacte gedragsregels zijn te formuleren. De artistieke en zakelijke leiding draagt dit uit middels voorbeeldgedrag. Hierin heeft het bestuur een controlerende functie. De Dansers heeft een meldingsprotocol en een externe vertrouwenspersoon, voor het onverhoopte geval dat er sprake is van ongewenst gedrag binnen de organisatie.

5.2 Bedrijfsvoering

Ontwikkelingen prestaties en financiën

De Dansers heeft na corona meer voorstellingen en educatieve activiteiten, meer bezoekers, meer eigen inkomsten en meer baten gerealiseerd dan begroot. Er was geen noodzaak tot het inzetten van een van de *fallback* scenario's uit het vorige meerjarenplan. De externe financiële ontwikkelingen van de afgelopen en komende tijd hebben wel aanzienlijke invloed op de budgetten en de prestaties voor 2025-2028.

1 Impact kostenstijgingen

Alles is in de afgelopen periode fors duurder geworden, met oorzaken die grotendeels buiten onze invloed liggen. Door de hoge inflatie in 2023 zijn alle materiële kosten sterk gestegen. Vanwege de hogere omrekenfactor voor freelance tarieven (van 1,4 naar 1,5 vanaf 2021) zijn de dagtarieven van de uitvoerenden (spelers, technici, docenten) sterk gestegen. En door aanzienlijke -terechte- loonsverhogingen in de nieuwe cao vanaf 2024 worden dagtarieven en loonkosten nog eens ca. 10% hoger dan in 2023. De Dansers kiest er desondanks voor om fair te blijven betalen en zoveel mogelijk te blijven werken met dezelfde (ervaren) spelers en kantoorteamleden, die doorgroeien binnen de cao schalen.

Dit zorgt ervoor dat vanaf 2024 de kosten voor beheer en activiteiten fors stijgen terwijl we niet groeien in omvang of activiteiten. Ter illustratie: een dag spelen van een productie van 4 dansers, 1 muzikant en 1 technicus met elk 5 jaar ervaring kostte ons in 2020 € 1.234 ex btw aan fees. In 2024 kost een dag spelen met diezelfde cast en technicus (elk nu 9 jaar ervaring) inmiddels € 1.889 ex btw (nog zonder bijkomende reis-, sejour-, materiële kosten): een stijging van 53% in 4 jaar.

De publieksinkomsten stijgen niet in dezelfde mate mee: theaters, festivals en zeker scholen kunnen hun uitkoopsommen niet of nauwelijks verhogen. In bovenstaand voorbeeld bedraagt de uitkoop in 2024 ca. € 1.650 ex btw (en bij een school of festival max € 1.300). Met andere woorden: we leggen steeds meer geld toe op spelen en op onze educatieve activiteiten. Ook inkomsten zoals uit verhuur of private fondsen houden geen gelijke tred met de kostenstijgingen.

Over de jaren 2023 en 2024 dekken we het tekort vanwege de hogere beheer- en activiteitenlasten uit de eigen reserves. Over de periode 2025-2028 lukt het om de begroting sluitend te krijgen 1) met een realistisch aantal speelbeurten/activiteiten die passen bij de ambities, beoogde impact en grootte van De Dansers en 2) door realistische eigen inkomsten en een hogere subsidie van het FPK en de gemeente Utrecht.

2. Prestaties

Om overbelasting van spelers en het compacte kantoorteam te voorkomen, en vanwege de hierboven beschreven financiële ontwikkelingen, is het aantal speelbeurten in 2025-2028 begroot op een bij de organisatie en in het budget passend aantal van 135 gemiddeld per jaar. Dit is lager dan het aantal speelbeurten in 2022 en 2023 en dan de prognose voor 2024. Dat waren/zijn jaren met uitzonderlijk veel speelbeurten en hoge werkdruk vanwege de grote inhaalslag na corona van maken en spelen. Het is niet realistisch -financieel en qua werkdruk- deze hoge output als norm aan te houden voor de jaren 2025-2028.

Onder overige prestaties in het online formulier vallen foyeractiviteiten, gratis inleidingen, nagesprekken, showcase-optredens etc.

Financieel beheer en risico-analyse

De afgelopen jaren heeft De Dansers een efficiënte en solide financiële huishouding gevoerd, die we doorzetten in de komende periode. We stellen realistische financiële doelen en voeren goed intern financieel beheer. Er wordt gewerkt met werkbegrotingen en budgetbeheer per productie of deelgebied (educatie, marketing, e.d.). Dit zorgt voor een adequate kostenbeheersing en mogelijkheid tot bijsturing. Om tegenvallende inkomsten en/of prestaties op te vangen heeft De Dansers een risico-analyse met *fall-back* scenario's opgesteld. Daarbij beschikt De Dansers over voldoende reserves om genoemde risico's tijdelijk op te vangen.

Risico-analyse en strategie bij afwijkende exploitatie 2025-2028					
W= waarschijnlijkheid dat het risico optreedt				1 = laag	
I = impact op de bedrijfsvoering				2 = gemiddeld	
B = beïnvloedbaarheid				3 = hoog	
Omschrijving risico	W	I	B	Omschrijving maatregelen	Eigenaar
1. Nieuwe productie voldoet niet aan verwachting	1	3	2	extra tijd/begeleiding in verder ontwikkeling. tijdelijk of langdurig opvangen met oud repertoire. kosten van maatregelen betalen uit reserves.	artistieke leiding artistieke leiding zakelijke leiding
2. Publieksinkomsten worden niet gerealiseerd (door lagere afzet of lagere verkoopprijs)	2	3	2	extra inkomsten met buitenlandseries. contact opbouwen met nieuwe speelplekken en -festivals. nieuwe verkoopproducten ontwikkelen en verkopen (bv korte spectaculaire shows, dansles). commerciële markten aanboren	zakelijk leider Frontaal ism zakelijk leider artistieke leiding ism Frontaal zakelijk leider ism marketing
3. Niet kunnen binden van de vaste pool van spelers vanwege freelance praktijk	1	2	3	loyaliteit en binding vergroten door: internationale component; goede sfeer; goede stukken langdurig veel werk en ontwikkelmogelijkheden bieden goede betaling bieden.	artistieke leiding zakelijke leiding
4. private financiering blijft achter bij begroot (fondsen, particulieren, bedrijven)	2	1	2	intensiveren inzet op crowdfunding / particuliere donaties speciale acties (veiling, sponsordiner, verkoop 10rittenkaart).	zakelijke leiding ism marketing
5. publiekaantallen worden niet gerealiseerd	1	1	2	publieksonderzoek; analyse, extra inzet/promotie/acties ism de theaters/locaties.	marketingmedewerker
6. concurrentie van BIS-jeugdgezelschappen	2	2	1	goed en onderscheidend aanbod maken. goede relaties met programmeurs en scholen onderhouden.	artistieke leiding Frontaal ism zakelijk leider
7. beoogd coproductent valt weg (geen subsidie e.d.)	2	2	3	andere coproductent zoeken aanpassen beoogde productie, artistiek en financieel	artistieke leiding artistieke leiding ism zakelijk leider

Duurzaamheid

Vanaf 2024 hanteren we bij het produceren van voorstellingen het Theatre Green Book (TGB) als instrument om duurzame keuzes te maken en deze meetbaar te maken. Het Theatre Green Book wordt door een groot deel van de sector gebruikt en door het NAPK ondersteund. De productie leider is tevens duurzaamheidscoördinator. Momenteel zit De Dansers op het basis level van het TGB; het streven is om eind 2028 het intermediate level van TGB van duurzaamheid te bereiken. Bovendien berekenen en registreren we per productie voor transport/vervoer/reizen en materiaalgebruik decor onze CO₂ belasting; door deze de komende jaren te vergelijken met de berekeningen in 2022/2023 bij Hush en VIER, krijgen we inzicht in de reductie die de aanvullende duurzame keuzes geven.

Andere concrete duurzame keuzes die we nu al toepassen, zijn bijv.:

- vervoer: binnenlandse reizen worden per openbaar vervoer gedaan, tenzij het vanwege tijd of bereikbaarheid niet kan. Dan wordt gecarpooled. Buitenlandse reizen binnen een reistijd van 11u worden per trein gedaan; vliegen alleen bij langere tours en duurzame relaties
- Vervoers-km's worden vanaf 2024 gecompenseerd door te investeren in Nederlandse projecten voor CO₂-opslag en herstel van biodiversiteit;
- decorbus wordt met HVO getankt; 30-40% hogere kosten.
- catering/maaltijdverstrekking aan spelers/crew: vegetarisch of veganistisch; zo veel mogelijk biologisch.
- drukwerk: flyers en affiches zijn nog steeds effectief voor publieksbereik, maar worden in beperkte oplage gemaakt en bij duurzame leverancier; ca 20% hogere kosten.
- gestopt met nieuwe materialen gebruiken voor merchandise; merchandise wordt gemaakt met oude affiches en T-shirts.
- aandacht voor duurzaam werken op kantoor, in de studio: niet/weinig printen, kleine kantooruimte, groene energie, scheiding van afval, digitale discipline en opschoning van archief, mailboxen en databestanden, etc.

De extra kosten en derving van inkomsten die deze duurzame keuzes met zich meebrengen, worden binnen de exploitatie opgevangen. Het gaat hierbij naar schatting om minimaal 10% extra materiële lasten (€ 21.000 op de gemiddelde begroting 2025-2028) en ca. 5% minder internationale publieksinkomsten (ruim € 9.000).